

INSIDE CHINA

SIERPIEŃ 2019

波中法律经济研究中心
Polish Research
Centre for Law and
Economy of China

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

DIALOG

POLSKIE CENTRUM STUDIÓW NAD PRAWEM I GOSPODARKĄ CHIN

Polskie Centrum Studiów nad Prawem i Gospodarką Chin (中国法律与经济波兰研究中心) zostało założone w 2016 r. na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego. Centrum jest instytucją badawczą, której jednym z podstawowych celów jest prowadzenie badań naukowych w dziedzinie prawa i gospodarki współczesnych Chin oraz publikacja ich wyników.

Naszą jednostkę tworzy interdyscyplinarny zespół składający się z prawników, ekonomistów, sinologów oraz przedsiębiorców, których łączy doświadczenie związane z realizowaniem projektów w Chińskiej Republice Ludowej.

Centrum działa w czterech obszarach: naukowym, biznesowym, rządowo-samorządowym i studenckim, wspierając polskie podmioty w stosunkach z chińskimi partnerami. W październiku miała miejsce inauguracja flagowego projektu Centrum - Szkoły Prawa i Gospodarki Chin.

Polskie Centrum Studiów nad Prawem i Gospodarką Chin prowadzi nieodpłatne działania finansowane ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach programu „Dialog”, w tym: Raport „Inside China”, szkolenia dla przedsiębiorców oraz pracowników sektora publicznego.

W ramach prowadzonych działań mogą skorzystać Państwo również z odpłatnych usług, świadczonych przez ekspertów, którzy świadczą pomoc analityczną oraz doradczą związaną z działaniami podejmowanymi w Chińskiej Republice Ludowej.

W przypadku zainteresowania naszymi usługami oraz pytań związanych z naszą działalnością zapraszamy Państwa do kontaktu.

Polskie Centrum Studiów nad Prawem i Gospodarką Chin

email: china.law@wpia.uw.edu.pl

tel.: 575 777 688

METODOLOGIA

Raport „Inside China” składa się z 9 rozdziałów tematycznych. Każdy rozdział zbudowany jest z trzech podrozdziałów: wydarzeń, tła oraz wniosków.

Wydarzenia zawierają przegląd zdarzeń dotyczących Chińskiej Republiki Ludowej, które miały miejsce w miesiącu poprzedzającym wydanie raportu oraz w opinii autorów mogą mieć wpływ na polskie podmioty. Zostały one wybrane na podstawie przeglądu mediów internetowych w czterech językach – chińskim, angielskim, niemieckim oraz polskim.

Poprawna interpretacja niektórych opisanych wydarzeń wymaga zrozumienia różnic społecznych, gospodarczych, prawnych, historycznych oraz kulturowych. **Tło** zawiera informacje potrzebne czytelnikowi do odczytania kontekstu wybranych wydarzeń. Zostało one przytoczone tylko tam, gdzie jest to niezbędne do poprawnej interpretacji faktów.

W podrozdziale **Wnioski** zawarta jest informacja dla odbiorców raportu o tym, co adresaci powinni zrobić, aby wykorzystać daną perspektywę lub się jej przeciwstawić. Nie z każdym pojedynczym wydarzeniem związana jest jakaś szansa lub zagrożenie, czasem stwarza je kilka zdarzeń łącznie. W raporcie przytoczone zostały również zdarzenia, które nie znajdują odniesienia, lecz świadomość ich wystąpienia może wpływać na proces decyzyjny polskich organów administracji publicznej oraz przedsiębiorców.

Raport „Inside China” poświęcony jest w całości Chińskiej Republice Ludowej, ze względu jednak na odmienne warunki społeczno-gospodarcze, kulturowe oraz prawne wydarzenia dotyczące Tajwanu, oraz Macau zostały opisane w raporcie jedynie wtedy, gdy mają istotny wpływ na pozostałą część ChRL.

EKSPERCI ODPOWIEDZIALNI ZA RAPORT „INSIDE CHINA”

Maximilian Piekut

Zastępca Kierownika Polskiego Centrum Studiów nad Prawem i Gospodarką Chin

Absolwent Uniwersytetu Warszawskiego (prawo), Szkoły Głównej Handlowej (finanse i rachunkowość), Uniwersytetu Ludwika i Maksymiliana (LLM). Studiował również na Fudan University (język chiński) oraz China University of Political Science and Law (prawo chińskie)

m.piekut@wpia.uw.edu.pl

+48 575 777 688

Karol Piekut

Ekspert Polskiego Centrum Studiów nad Prawem i Gospodarką Chin

Absolwent Szkoły Głównej Handlowej (finanse i rachunkowość) oraz Mercyhurst College (biznes międzynarodowy oraz zarządzanie). Spędził ponad 5 lat w Szanghaju, gdzie uczył się na Fudan University oraz prowadził firmę handlową.

karol@mpiekut.com

+48 535 733 456

Jakub Orkisz

Ekspert Polskiego Centrum Studiów nad Prawem i Gospodarką Chin

Absolwent Uniwersytetu Warszawskiego (prawo), Szkoły Głównej Handlowej (międzynarodowe stosunki gospodarcze). Studiował również na Uniwersytecie Pekinśkim oraz China University of Political Science and Law (prawo i język chiński).

orkiszjakub@gmail.com

+48 790 319 934

Weronika Żebrowska

Praktykantka Polskiego Centrum Studiów nad Prawem i Gospodarką Chin

Studentka Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach na kierunku prawo. Obecnie studiuje prawo i język chiński na Beijing Foreign Studies University w Chinach. Członek zarządu Międzywydziałowego Koła Naukowego Kultury i Prawa Chińskiego.

SPIS TREŚCI

Gospodarka.....	6
Przemysł	9
Rynek finansowy.....	12
High-tech	15
Rolnictwo	19
Transport i infrastruktura	23
Energetyka i ochrona środowiska.....	27
Stosunki międzynarodowe	31
Sport, edukacja, turystyka i kultura	34

GOSPODARKA

Streszczenie

- ▶ Przychody fiskalne Chin w okresie od stycznia do lipca wzrosły o 3,1%.
- ▶ Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w Chinach wzrosły o 7,3%.
- ▶ Eksport Chin w lipcu gwałtownie wzrósł, w przeciwieństwie do importu, co wskazuje na słaby popyt wewnętrzny.
- ▶ Chiny planują zlikwidować wszystkie cła w strefie wolnego handlu w Szanghaju.
- ▶ Tempo wzrostu rozwoju sektora usług w Chinach jest najniższe od pięciu miesięcy.
- ▶ Według raportu wydanego przez chińskie Państwowe Biuro Statystyki (国家统计局) sytuacja na rynku pracy systematycznie poprawia się, a skala zatrudnienia nieustannie rośnie.
- ▶ Aby pobudzić konsumpcję, Chiny przygotowują plan zwiększenia dochodów rozporządzalnych do 2020 r.

Wydarzenia

1. Według danych Ministerstwa Finansów (中华人民共和国财政部) przychody fiskalne ChRL w pierwszych siedmiu miesiącach 2019 r. wzrosły o 3,1% w porównaniu z analogicznym okresem w roku poprzednim. Z kolei wydatki fiskalne w tym samym okresie wzrosły o 9,9% w skali rocznej¹.
2. Według informacji Ministerstwa Handlu (中华人民共和国商务部) w pierwszych siedmiu miesiącach tego roku bezpośrednie inwestycje zagraniczne (BIZ) w Państwie Środka wzrosły o 7,3% w porównaniu z rokiem ubiegłym. Wyniosły one 533,14 mld RMB. Ministerstwo poinformowało również, że w lipcu 2019 r. BIZ w Chinach wzrosły o 8,7% w porównaniu z analogicznym okresem w roku ubiegłym².
3. W lipcu eksport wzrósł o 3,3% w porównaniu analogicznym okresem roku ubiegłego, co zdecydowanie zaskoczyło analityków spodziewających się spadku o 2,0%. Z kolei import spadł o 5,6%, co wskazuje na słaby popyt wewnętrzny, w czasie gdy chińska gospodarka stara się odzyskać równowagę. Odbicie może być krótkotrwałe, ponieważ Waszyngton zapowiada objęcie cłami kolejnych kategorii chińskich towarów³.
4. Pomimo wzrostu nowych zamówień eksportowych w Chinach sektor usług w lipcu bieżącego roku rozwijał się w najwolniejszym od pięciu miesięcy tempie. Gospodarka

¹ Reuters, *China's Jan-July fiscal revenues up 3.1% year-on-year*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

² Reuters, *China January-July FDI up 7.3% year on year in yuan terms*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

³ Reuters, *China surprises with best export growth since March, but imports remain weak*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

chińska wskazywała w lipcu na ożywienie, które przypisać należy obniżkom na wielką skalę podatków i opłat, a także ekstensywnej polityce pieniężnej i licznym rządowym inwestycjom infrastrukturalnym⁴.

5. Chiny planują wprowadzić w życie pilotażowy projekt polegający na zniesieniu wszystkich ceł i ułatwieniu procedur w strefie wolnego handlu w Szanghaju (上海自由贸易区/上海自贸区). Projekt, który może zostać wdrożony już w tym roku, został omówiony podczas wizyty Premiera ChRL Li Keqiang'a w Szanghaju pod koniec lipca⁵.
6. 6 sierpnia 2019 r. do szanghajskiej strefy wolnego handlu dołączono obszar Lingang (临港新片区). Obszar liczy łącznie prawie 120 km². Założenia dla działalności strefy można znaleźć w dokumencie rządowym dotyczącym planu rozwoju (上海自由贸易试验区临港新片区总体方案)⁶.
7. W ciągu 70 lat od założenia Chińskiej Republiki Ludowej całkowite zatrudnienie wzrosło z 180 mln w 1949 r. do 780 mln w 2018 r., co stanowi ponad trzykrotny wzrost. W tym okresie zatrudnienie w miastach osiągnęło poziom 430 mln, co oznacza dwudziestosiedmiokrotny wzrost w porównaniu z 1949 r. Według raportu od czasu założenia ChRL całkowita liczba osób zatrudnionych stale rośnie, struktura zatrudnienia odpowiada bieżącemu zapotrzebowaniu, również jakość warunków pracy systematycznie poprawia się⁷.
8. Chiny planują dalsze zwiększenie dochodu rozporządzalnego, co ma pobudzić konsumpcję wewnętrzną, która jest głównym czynnikiem napędzającym gospodarkę Państwa Środka. Dochód rozporządzalny na mieszkańca w 2018 r. wzrósł o 6,5%, osiągając wartość 2828 RMB. Tempo wzrostu było jednak niższe niż w 2017 r., kiedy wynosiło ono 7,3%. Zwiększenie dochodu rozporządzalnego jest priorytetowym celem ustanowionym do 2020 r.⁸
9. Jednocześnie według danych Państwowego Biura Statystycznego (国家统计局) w pierwszej połowie 2019 r. konsumpcja rosła w tempie 8,4%, co w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego również wskazuje na spadek tempa wzrostu, w tym przypadku o 1 punkt procentowy⁹.
10. Chiny przeprowadzają reformę przedsiębiorstw publicznych szczebla centralnego oraz lokalnego. Wytypowano po 200 przedsiębiorstw z obu szczebli, które wezmą udział w programie pilotażowym. Dla przedsiębiorstw wyznaczono cele średnio- i długookresowe. Zasadniczym celem jest natomiast poprawa efektywności funkcjonowania spółek państwowych¹⁰. **Szerzej na ten temat w dziale „Tło”.**

⁴ Reuters, *China July services sector grows at slowest pace in five months: PMI*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

⁵ Keith Zhai, *China plans to drop all duties at Shanghai Free Trade Zone: sources*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

⁶ 临港新片区总体方案的通知, gov.cn (dostęp: 31.08.2019 r.).

⁷ Yang Lan, Sun Yang, *我国就业规模不断扩大 就业形势长期稳*, finance.people.com.cn (dostęp: 31.08.2019 r.).

⁸ Reuters, *To spur consumption, China preps plan to boost disposable income by 2020*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

⁹ 任禹西, *系统挖掘国内消费需求潜力*, xinhuanet.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

¹⁰ 九条新措施支持鼓励“双百企业”加大改革创新力度, gov.cn (dostęp: 31.08.2019 r.).

Tło

Reforma zarządzania mieniem państwowym

Istotnym elementem działań mających na celu stymulowanie gospodarki chińskiej, która obecnie znajduje się pod naporem presji spadkowej (*downward pressure*), jest reforma strony podażowej, która ma zapewnić wyeliminowanie lub przynajmniej zmniejszenie nieefektywności sektora publicznego. Spowolnienie gospodarcze wywołane amerykańsko-chińskim konfliktem handlowym spowodowało, że Pekin zdecydował się na wprowadzenie pakietu stymulacyjnego.

Rząd centralny prowadzi działania na rzecz zwiększenia popytu wewnętrznego w dwóch kierunkach – zwiększenia inwestycji publicznych oraz zwiększenia konsumpcji prywatnej. Jednak powodzenie działań służących zwiększeniu inwestycji publicznych zależy od efektywności wykorzystania zasobów. Od lat Pekin walczy z niegospodarnością spółek państwowych, w których głównymi problemami są przerost biurokracji, nepotyzm oraz partyjne obsadzanie posad. Było to już częścią reformy strony podażowej gospodarki prowadzonej od 2016 r.

Jednym z działań podjętych przez Pekin jest program „dwóch setek” (双百企业). W 2018 r. wybrano 100 przedsiębiorstw państwowych i 100 przedsiębiorstw kontrolowanych przez samorząd lokalny. Wprowadzano stopniowo zmiany w strukturze zarządczej tych przedsiębiorstw, nagradzając dobre praktyki i karząc niewywiązywanie się z obowiązków. Program stopniowo był rozszerzany, obecnie uczestniczy w nim 400 spółek. Pełna ich lista dostępna jest [tutaj](#).

Wnioski

Rząd	▶ Dane gospodarcze wskazują jednoznacznie na problemy Pekinu z poradzeniem sobie ze spowolnieniem gospodarczym. Wydatki budżetowe wskazują na stymulowanie gospodarki inwestycjami. Wzrost wydatków jest znacznie wyższy niż wzrost dochodów budżetowych. Słabnąca pozycja gospodarcza ChRL będzie powodowała przyspieszenie otwarcia Państwa Środka dla przedsiębiorców zagranicznych. Jest to dobry moment, by zintensyfikować działania na rzecz dopuszczenia do obrotu na rynku chińskim kolejnych kategorii produktów.
Przedsiębiorcy	▶ Ogólne wskaźniki gospodarcze nie napawają optymizmem, jednak kierunek reform zapowiedziany przez Pekin jest korzystny dla przedsiębiorców zagranicznych. Władze centralne zapowiedziały kontynuowanie działań na rzecz zwiększania dochodu rozporządzalnego mieszkańców Państwa Środka, co ma się przełożyć na wzrost popytu wewnętrznego. ▶ Poszerzenie strefy wolnego handlu w Szanghaju jest oczywiście dobrą wiadomością dla przedsiębiorców zagranicznych. Warto jednak zwrócić uwagę na to, że w Szanghaju konkurencja jest bardzo silna, a preferowane są międzynarodowe koncerny. Polskie firmy, w szczególności z sektora MŚP, powinny rozważyć korzystanie z dobrodziejstw strefy wolnego handlu np. w Hainanie.

PRZEMYSŁ

Streszczenie

- ▶ Tempo wzrostu produkcji chińskiego przemysłu osiągnęło najniższy poziom od lutego 2002 r.
- ▶ Wskaźnik cen dóbr produkcyjnych spada po raz pierwszy od trzech miesięcy, co wywołuje obawy przed deflacją.
- ▶ Drugi miesiąc z rzędu spada produkcja stali surowej.
- ▶ Chiny rezygnują z karania przemytników leków, którzy importują leki nieautoryzowane w Chinach, lecz dopuszczone do obrotu za granicą.
- ▶ Chińska Narodowa Agencja Kosmiczna wystrzeliła pierwszą raketę przeznaczoną na użytek komercyjny.
- ▶ Producenci z Państwa Środka odnoszą sukcesy w ekspansji na rynek egipski, największą popularnością cieszą się samochody oraz sprzęt RTV i AGD.
- ▶ Uchwalono nowe przepisy o podatku surowcowym.

Wydarzenia

1. Według danych Państwowego Biura Statystycznego (国家统计局) produkcja chińskiego przemysłu w lipcu 2019 r. osiągnęła najniższy poziom wzrostu od 17 lat - wyniósł on 4,8% w porównaniu do analogicznego okresu w ubiegłym roku. Stało się tak pomimo działań Pekinu ukierunkowanych na stymulację sektora¹¹. **Szerzej na ten temat w dziale „Tło”.**
2. Według danych Państwowego Biura Statystycznego (国家统计局) wskaźnik cen dóbr produkcyjnych (*Producer Price Index* - PPI) dla Chin w lipcu 2019 r. spadł o 0,3% w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego. W poprzednim miesiącu utrzymał się on na tym samym poziomie, co rok wcześniej¹².
3. W lipcu 2019 r. produkcja stali surowej w Chinach wyniosła 85,22 mln ton, co stanowi spadek w stosunku do 87,53 mln ton w poprzednim miesiącu. Jednocześnie wynik ten stanowi wzrost o prawie 4 mln ton w stosunku do analogicznego okresu ubiegłego roku. Przyczynami spadku produkcji są prowadzenie działań na rzecz ograniczenia emisji zanieczyszczeń i malejący popyt na stal¹³.

¹¹ Kevin Yao, Huizhong Wu, *China's economy worsens in July, industrial growth at 17-year low as trade war escalates*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

¹² 国家统计局, 2019年7月份工业生产者出厂价格同比下降0.3%, stats.gov.cn (dostęp: 31.08.2019 r.).

¹³ Reuters, *China's July steel output eases on environmental curbs, shrinking margins*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

4. Rośnie różnica pomiędzy ceną rud żelaza na statkach zmierzających do Chin a ich ceną portową. Rosnąca różnica (spread) wskazuje na znaczną liczbę statków będących w drodze, a jednocześnie na niską skłonność do kontraktowania przez huty żelaza, co spowodowane jest brakiem pewności co do przyszłych warunków gospodarczych¹⁴.
Szerzej na ten temat w dziale „Tłó”.
5. Firmy z sektora przemysłowego w pierwszych 7 miesiącach 2019 r. odnotowały spadek zysków o 1,7%. Rentowność w lipcu bieżącego roku wzrosła jednak o 2,6% rok do roku, co stanowi odbicie po spadku w czerwcu o 3,1%¹⁵. **Szerzej na ten temat w dziale „Tłó”.**
6. Największy chiński wydobywca złota Zhaojin Mining do 2024 r. planuje podwoić swoją produkcję poprzez zagraniczne przejęcia. Według rzeczownika firmy obecnie poszukiwane są możliwości inwestycyjne do kwoty 500 mln USD. Kierunkiem priorytetowym jest Australia. Zhaojin Mining obecnie produkuje 650 tys. uncji (co równa się 18,43 t) złota rocznie¹⁶.
7. Pekin zmniejsza restrykcje dotyczące importu małych ilości leków, które nie są autoryzowane w Chinach, lecz są dopuszczone do obrotu w innych krajach. Zgodnie z dotychczas obowiązującym prawem import leków nieautoryzowanych przez organy ChRL był klasyfikowany jako przemyt i był penalizowany na równi z przemytem narkotyków¹⁷.
8. Chińska Narodowa Agencja Kosmiczna (国家航天局) z sukcesem wystrzeliła swoją pierwszą raketę kosmiczną przeznaczoną do użytku komercyjnego. Wążąca 23 tony rakieta Smart Dragon-1 została wyprodukowana przez China Aerospace Science and Technology Corp. (CASC). Rakieta dostarczyła na orbitę trzy satelity¹⁸.
9. Dynamiczny wzrost odnotowuje eksport chińskich towarów do Egiptu. Chińskie marki technologiczne (Huawei, OPPO, Xiaomi, BYD, Geely) odnoszą ogromne sukcesy na tym rynku. Według danych Egipskiego Stowarzyszenia Motoryzacji ponad 40% nowych samochodów sprzedawanych w Egipcie jest chińskiej produkcji. Według danych chińskiego producenta samochodów BYD udział tej marki w rynku egipskim wynosi 4-5%¹⁹.
10. Pekin uchwalił ustawę o podatku od surowców, która zezwala władzom lokalnym na ustanawianie lokalnych podatków od wydobycia lub przetwarzania 164 różnych surowców. Podatki od najbardziej popularnych surowców, tj. ropy czy metali ziem rzadkich, są ustanawiane na szczeblu centralnym²⁰.

¹⁴ Reuters, *Spread between seaborne, port iron ore prices widens on shipment surge*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

¹⁵ 李童 黄, 综述: 2019年1-7月全国规模以上工业企业利润下降1.7%, xinhuanet.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

¹⁶ Tom Daly, Shivani Singh, *China's Zhaojin Mining eyes doubling of gold output via overseas M&A - executive*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

¹⁷ 黄瑞黎, 中国修法为进口仿制药“开绿灯”, cn.nytimes.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

¹⁸ Peter Hobson, Yawen Chen, *Exclusive: China curbs gold imports as trade war heats up*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

¹⁹ 王萌萌, 综述: 中国品牌渐成埃及市场主流产品, xinhuanet.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

²⁰ Reuters, *China passes law allowing regions to set resource taxes*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

Tło

Gospodarcza niepewność chińskiego przemysłu

Wydarzenia z przełomu lipca i sierpnia świadczą o pesymizmie panującym wśród graczy rynkowych, którzy nie są skłonni podejmować ryzyka, co przekłada się na niższe zamówienia w sektorze wydobywczym. Poparte jest to wynikami poszczególnych sektorów, w szczególności dalszymi spadkami sprzedaży samochodów czy niższą liczbą inwestycji nieruchomościowych oraz infrastrukturalnych.

Analitycy jednogłośnie twierdzą, że pakiet stymulacyjny wprowadzony przez Pekin nie odnosi zamierzonego efektu. Rynek spodziewa się bardziej zdecydowanych działań na rzecz pobudzenia produkcyjnej gałęzi gospodarki.

Warto zwrócić uwagę na odmienny obraz stanu chińskiego przemysłu według źródeł amerykańskich oraz chińskich. Agencja Xinhua wskazuje na rosnącą rentowność przedsiębiorstw produkcyjnych, lecz jedynie w wybranych okresach i jedynie przedsiębiorstw o określonym rozmiarze. Agencja Reutera natomiast informuje o spadku rentowności chociażby hut stali. Wydaje się, że chińska agencja stara się nie potęgować obaw już występujących na rynku co do gospodarczej przyszłości Państwa Środka.

Wnioski

Rząd

- ▶ Za spadek tempa wzrostu produkcji przemysłowej odpowiada przede wszystkim sektor motoryzacyjny. **Produkcja samochodów spada w tempie dwucyfrowym, a w związku z tym również zapotrzebowanie na stal jest znacznie niższe. Analitycy wskazują także na przemożny wpływ wojny handlowej na wyniki chińskiego przemysłu.**
- ▶ Chiński sektor kosmiczny rozwija się niezwykle dynamicznie. Jest to również jeden z priorytetów wyznaczonych dla polskiej gospodarki. **Współpraca pomiędzy agencjami kosmicznymi obu państw, a także współpraca na poziomie akademickim może stanowić istotny impuls dla rozwoju polskiego przemysłu kosmicznego.**

Przedsiębiorcy

- ▶ Chiny widzą potencjał w komercyjnym rozwoju sektora kosmicznego. To druga rakieta chińska w ostatnim czasie, która umieszcza satelity na orbicie. W zeszłym miesiącu dokonała tego prywatna firma Ispace. Zarówno administracja państwowa, jak i firmy prywatne widzą potencjał w rozwoju tego sektora, który mógłby czerpać zyski z komercyjnych satelitów oferujących szybki Internet dla samolotów czy usługę śledzenia dostaw węgla. **Polskie firmy z sektora mogą skorzystać na komercjalizacji swoich technologii w Chinach bądź na współpracy z chińskimi firmami.**

RYNEK FINANSOWY

Streszczenie

- ▶ Chiny ograniczają zakup złota, aby zapobiec odpływowi kapitału.
- ▶ Reforma stóp procentowych oraz udział w ratowaniu mniejszych banków wywiera presję spadkową na największe banki w Chinach.
- ▶ Ludowy Bank Chin ogłosił, że jest prawie gotowy do emisji państwowej kryptowaluty.
- ▶ Chiński regulator finansowy nałożył najwyższą w tym roku karę – w wysokości 22 mln RMB – na bank CITIC.
- ▶ Agencja Xinhua opublikowała wywiad z prezesem Banku Pekao SA.
- ▶ Wskaźnik NPL na koniec czerwca 2019 r. osiągnął rekordowo wysoki poziom.
- ▶ Wtórna podaż pieniądza w ChRL w lipcu 2019 r. dynamicznie wzrosła.

Wydarzenia

1. Według źródeł Agencji Reutera Pekin wprowadził zakaz importu sztabek złota. Zakaz ma na celu zatrzymanie odpływu dolarów amerykańskich i podtrzymanie ceny chińskiego juana. Konflikt handlowy pomiędzy mocarstwami spowodował, że chiński juan osiągnął najniższą wartość od 2008 r.²¹
2. Konflikt, a w szczególności etapy jego eskalacji oraz deeskalacji wywołują nie tylko wahania wartości juana, ale również wahania na chińskich giełdach. Największe spadki w sierpniu 2019 r. spowodowało ogłoszenie przez Prezydenta USA nałożenia na Chiny kolejnej rundy ceł na produkty o wartości 550 mld USD²².
3. Agencja Xinhua zwraca uwagę na pierwsze od 25 lat obniżenie stóp procentowych przez amerykański bank centralny. Obniżka o 25 punktów bazowych ma świadczyć o tym, że gospodarka amerykańska nie radzi sobie tak dobrze, jak oczekiwano. Jednocześnie agencja zwraca uwagę na to, że chiński bank centralny nie zdecydował się na ekspansywną politykę monetarną, pomimo takich oczekiwań²³.
4. Chiński regulator ds. rynku ubezpieczeniowego oraz bankowego (中国银行保险监督管理委员会) ukarał bank CITIC grzywną w wysokości ponad 22 mln RMB. Jest to jedna z grzywien, jakie regulator nałożył po serii kontroli, które odbyły się w pierwszej

²¹ Peter Hobson, Yawen Chen, *China curbs gold imports as trade war heats up*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

²² Winni Zhou, Noah Sin, *China's yuan slumps to 11-year low, stocks fall as U.S. trade war escalates*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

²³ 杨婷, 美联储降息 中国央行保持定力静观默察, xinhuanet.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

połowie roku. CITIC złamał aż 11 regulacji, co wpłynęło na wysokość kary. Wskazane obszary naruszeń prawa to działalność pożyczkowa, informacyjna oraz polegająca na zarządzaniu majątkiem²⁴.

5. Pięć chińskich największych banków w pierwszym półroczu 2019 r. wykazało wzrost dochodów o 5%. Jednak – jak podkreślają przedstawiciele banków – amerykańsko-chiński konflikt handlowy wywołuje niepewność na rynku, a reforma stóp procentowych spowoduje obniżenie marż²⁵. **Szerzej na ten temat w dziale „Tło”.**
6. Kolejnym czynnikiem zwiększającym presję spadkową na największe chińskie banki jest ich rola w ratowaniu upadających banków. Banki należące do chińskiego skarbu państwa wykupują długi w zamian za udziały (*debt-for-equity swaps*). Jako przykład można wskazać China Construction Bank biorący udział w ratowaniu Baoshang Bank, a następnie Bank of Jinzhou oraz Hengfeng Bank²⁶.
7. Według danych chińskiego regulatora ds. rynku ubezpieczeniowego oraz bankowego (中国银行保险监督管理委员会) na koniec czerwca wskaźnik pożyczek zagrożonych wyniósł w Chinach 1,81%, co stanowi najwyższy wynik od 2009 r. Największym wyzwaniem dla banków jest zachowanie jakości aktywów pomimo spowolnienia gospodarczego²⁷.
8. Chiński bank centralny ogłosił, że jest już prawie gotowy do emisji własnej kryptowaluty. Prace nad projektem rozpoczęły się w 2014 r. Przyjęto założenie, że zarówno bank centralny, jak i niektóre instytucje rynku finansowego będą mogły emitować kryptowalutę. Pekin oczekuje, że pozwoli to na zredukowanie kosztów drukowania pieniędzy oraz na zwiększenie kontroli nad podażą pieniądza²⁸.
9. 12 sierpnia 2019 r. Ludowy Bank Chin (中国人民银行) opublikował dane dotyczące sytuacji na rynku finansowym w lipcu, z których wynika, że podaż pieniądza M2 zwiększyła się w tym miesiącu o 8,1% w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku, suma pożyczek zwiększyła się o 1,06 bln RMB, a zagregowana wartość kapitału publicznego przekazanego do gospodarki (ang. *aggregate financing to the real economy*, chiń. 社会融资规模) wzrosła o 10,7% rok do roku²⁹.
10. Na stronie internetowej chińskiej agencji prasowej Xinhua zamieszczono wywiad z prezesem Banku Pekao SA Michałem Krupińskim. W wywiadzie prezes wskazuje na osiągnięcia technologiczne banku Pekao SA, w szczególności na sukces aplikacji PeoPay. Jednocześnie zwraca uwagę na postęp technologiczny, jaki dokonuje się w Chinach w zakresie płatności mobilnych, stwierdzając, że jest to przyszłościowy kierunek³⁰.

²⁴ 游苏杭, 中信银行领年内银行业最大罚单 合计罚没2223.7万元, xinhuanet.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

²⁵ Cheng Leng, Engen Tham, *China's banks face earnings squeeze amid rate reform, trade war gloom*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

²⁶ Peter Sweeney, *Breakingviews - China's big banks feel the bailout pinch*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

²⁷ Cheng Leng, Engen Tham, *China's banks face earnings squeeze amid rate reform, trade war gloom*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

²⁸ Reuters, *China's sovereign digital currency is 'almost ready': PBOC official*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

²⁹ 游苏杭, 七月份人民币贷款增加1.06万亿元 社融规模存量增加, xinhuanet.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

³⁰ Mu Xuequan, *Interview: China provides inspiration, opportunity for Polish businesses, says bank CEO*, xinhuanet.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

Tło

Loan Prime Rate

Wspomniana reforma stóp procentowych dotyczy w szczególności *Loan Prime Rate* (LPR), czyli stopy procentowej kredytów udzielanych przez bank swoim kluczowym klientom. Stopa procentowa LPR wyliczana jest przez ustalenie średniej dla 18 banków komercyjnych, których działalność ma największy wpływ na rynek finansowania dłużnego. Informacja o stopie procentowej publikowana jest dla pożyczek udzielanych na okres do roku oraz dla pożyczek na okres powyżej pięciu lat. Na dzień publikacji raportu wynoszą one: 4,25% (dla pożyczek rocznych) oraz 4,85% (dla pożyczek na okres powyżej pięciu lat)³¹.

Ostatnia obniżka LPR została dokonana 25 sierpnia 2019 r., kiedy stopę referencyjną pożyczek rocznych obniżono o 6 punktów bazowych, a dla pożyczek powyżej pięciu lat o 5 punktów bazowych³². Ze względu na małą skalę obecnej obniżki analitycy spodziewają się w niedalekiej przyszłości kolejnej obniżki stóp procentowych kredytów³³.

Wnioski

Rząd

- ▶ Wywiad z prezesem Banku Pekao SA jest doskonałym przykładem umiejętnie prowadzonej dyplomacji gospodarczej. Chwaląc Chiny, prezes kontrolowanego przez Skarb Państwa banku wskazuje na zalety polskiej gospodarki, jej innowacyjny potencjał i optymistyczną perspektywę rozwoju.
- ▶ Oficjalna kryptowaluta chińskiego rządu zdecydowanie stanowi *novum*. Jednak w większym stopniu chodzi o utrzymanie kontroli nad rynkiem finansowym niż o wprowadzanie innowacyjności. Warto zaznaczyć, że Pekin konsekwentnie ogranicza wykorzystywanie „prywatnych” kryptowalut. **Świadczy to o tym, że pomimo liberalizacji dostępu do rynku finansowego dla przedsiębiorców zagranicznych, utrzymanie kontroli, a nawet pewnego zakresu sterowalności, nad rynkiem finansowym jest priorytetem chińskiego rządu.**
- ▶ Obniżka stóp procentowych przez FED wskazuje raczej na średnioterminowe dostosowanie, a nie na początek długookresowej tendencji. **Wydaje się, że narracja agencji Xinhua jest nazbyt sprzyjająca Państwu Środka.**

Przedsiębiorcy

- ▶ Rośnie wolumen pożyczek udzielanych chińskim firmom z sektora MŚP, co może przyczynić się do wzrostu ich konkurencyjności. W rozwoju mniejszych prywatnych firm Pekin widzi szansę na przeciwdziałanie skutkom konfliktu handlowego i wywołanemu nim spowolnieniu gospodarczemu. **Wzrost konkurencyjności małych i średnich firm może utrudnić wejście na rynek Państwa Środka, a także może przyczynić się do ekspansji tych firm na rynki globalne.**

³¹ RMB Loan Prime Rate, icbc.com.cn (dostęp: 31.08.2019 r.).

³² Winni Zhou, Kevin Yao, *China trims lending rates with new benchmark, more cuts expected*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

³³ 陈凯茵, 央行调整新发放商业性个人住房贷款利率, xinhuanet.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

HIGH-TECH

Streszczenie

- ▶ Rada Państwa ChRL wdraża instrumenty nadzoru nad dynamicznie rozwijającym się sektorem usług opartych na współdzieleniu.
- ▶ Inwestycje technologiczne stanowią coraz większy odsetek transakcji M&A w Chinach.
- ▶ Prezes Apple podjął próbę przekonania Prezydenta USA do przemyslenia swojej decyzji o zwiększeniu ceł na elektronikę z Chin.
- ▶ Chińskie start-upy starają się rozwiązać problem dostępności usług zdrowotnych dla seniorów.
- ▶ ByteDance rzuca wyzwanie Baidu, rozszerzając swoje usługi o wyszukiwarkę internetową. Natomiast na rynku map Meituan-Dianping podejmuje próbę rywalizacji z Baidu.
- ▶ JD.com wchodzi na ścieżkę wzrostu, osiągając przychody lepsze niż prognozowano.
- ▶ System Oceny Społecznej (*Social Credit System*) wywiera coraz mocniejszy wpływ na życie codzienne Chińczyków.

Wydarzenia

1. Rada Państwa ChRL (中华人民共和国国务院) wydała wytyczne wyznaczające ramy rozwoju ekonomii współdzielenia (ang. *platform economy*, chin. 平台经济). Dokument jest odpowiedzią na dynamiczny rozwój usług opartych na zasadzie współdzielenia i wykorzystujących sieć internetową. Podejmuje on przede wszystkim temat wyzwań związanych z bezpieczeństwem, przeciwdziałaniem przestępczości i ochroną konsumenta³⁴. **Szerzej na ten temat w dziale „Tło”.**
2. Tim Cook, prezes Apple Inc., starał się przekonać Prezydenta USA Donalda Trumpa, że nowe cła, które wejdą w dwóch turach (15 września oraz 15 grudnia 2019 r.), nałożone na niektóre produkty elektroniczne spowodują spadek konkurencyjności amerykańskiego producenta, co spowodowane będzie tym, że jeden z jego głównych konkurentów – Samsung nie będzie objęty tymi cłami³⁵.
3. Według raportu PricewaterhouseCoopers opublikowanego 20 sierpnia 2019 r. chińskie inwestycje w zaawansowane technologie stanowią największy odsetek transakcji M&A (fuzje i przejęcia, z ang. *mergers and acquisitions*). Raport wskazuje, że liczba tzw. *megadeals* technologicznych wzrosła o 12%; odnotowano również wzrost wartości transakcji o 8%. Co więcej, analitycy dostrzegają kontynuację trendu, w którym

³⁴ 白羽, 国办印发指导意见 促进平台经济规范健康发展, xinhuanet.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

³⁵ 游苏杭, 苹果CEO警告加征关税将损害苹果竞争力, xinhuanet.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

inwestycje technologiczne będą stanowiły coraz ważniejszy aspekt. Raport jest do pobrania [tutaj](#)³⁶.

4. Chiński start-up Lanchuang Network Technology Corp. chce rozwiązać problem niedostępności usług zdrowotnych dla seniorów. Za 1 RMB dziennie firma oferuje stałą opiekę medyczną, która odbywa się za pośrednictwem urządzeń telekomunikacyjnych. Senior jest monitorowany przez kamerę podłączoną do telewizora oraz sterowany dźwiękiem Xiaoyi (system podobny do Siri). Start-up w ciągu dwóch miesięcy pozyskał 220 tys. klientów³⁷.
5. ByteDance, właściciel aplikacji TikTok (w Chinach znanej jako Douyin), uruchamia własną wyszukiwarkę internetową. Tym samym firma rzuca wyzwanie chińskiemu monopolistcie Baidu (Google w Chinach jest zablokowane). Wyszukiwarka nosi nazwę Toutiao³⁸.
6. JD.com, gigant e-commerce i główny konkurent grupy Alibaba, w drugim kwartale 2019 r. osiąga wyniki o 5% lepsze niż prognozowano. Przychody firmy osiągnęły wartość 150,28 mld RMB, co stanowi wzrost o 23%. Wydaje się, że spółka może w końcu przełamać złą passę finansową, która spowodowała grupowe zwolnienia na początku 2019 r.³⁹
7. Meituan-Dianping, oferująca aplikację, której główną funkcją jest zamawianie jedzenia, to kolejna firma, która rzuca wyzwanie Baidu. Tym razem dotyczy to jednak usługi udostępniania map. Usługa będzie dostępna pod nazwą Meituan Maps. Na rynek niedługo planuje wejść również Huawei⁴⁰.
8. Chiny oczekują, że do końca roku powstanie 150 tys. stacji bazowych dla sieci 5G. Największe miasta, takie jak Szanghaj, Pekin, Chengdu, Shenzhen, planują budowę 10 tys. stacji na swoim terenie. Warto zaznaczyć, że stacje budują zarówno władze miast, jak i sami operatorzy⁴¹.
9. Na podstawie wyników przeprowadzonej na 2001 osobie anonimowej ankiety można stwierdzić, że System Oceny Społecznej (社会信用体系) wywiera coraz większy wpływ na życie obywateli ChRL. 93,6% ankietowanych stwierdziło, że ich ocena w systemie jest dla nich istotna. Prawie 75% ankietowanych stwierdziło, że bierze pod uwagę wpływ aktywności podejmowanych w codziennym życiu na swoją ocenę. Ponad 60% osób wyraziło obawy przed naruszeniem swojej prywatności przez system⁴².
10. 25 sierpnia 2019 r. w Pekinie zakończyły się targi „2019 World Robot Conference”, które odwiedziło 300 tys. gości. Według informacji Ministerstwa Przemysłu i Technologii Informacyjnej ChRL w trakcie trwania targów podpisano kontrakty o łącznej wartości 10 mld RMB⁴³.

³⁶ *M&A 2019 mid-year review & outlook*, pwccn.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

³⁷ Ryan Woo, *Smart home tech makes inroads into China's emerging elderly care market*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

³⁸ Reuters, *ByteDance launches new search engine in China*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

³⁹ Reuters, *Chinese online retailer JD.com beats estimates on strong sales*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

⁴⁰ Reuters, *China's Meituan Dianping to join maps service battle*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

⁴¹ 陈俊松, *5G网络建设迎火热施工期 年内基站有望达15万台*, xinhuanet.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

⁴² 超七成受访者支持将日常生活行为纳入个人征信系统, xinhuanet.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

⁴³ 冉晓宁, *机器人企业与项目签约近100亿元*, xinhuanet.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

Tło

Ekonomia współdzielenia

Większość tego sektora przybiera formę świadczenia usług przez platformę. W języku polskim mówi się o ekonomii współdzielenia – *sharing economy*, jednak nie jest to zwrot całkowicie tożsamy z angielską *platform economy* czy chińskim 平台经济. Zasadniczą charakterystyką sektora jest świadczenie usługi polegającej na łączeniu producenta i odbiorcy, a jako przykład wymieniane są platformy, tj. Uber, Amazon, Airbnb, a nawet Baidu.

Chiński rząd często próbuje nadążyć za rynkiem, który rozwija się bardzo dynamicznie, co sprawia, że niektórzy jego uczestnicy próbują wykorzystać brak dostatecznej regulacji i kontroli, a tym samym – wykorzystywać konsumentów lub organy państwowe. Takimi przykładami są znikający z pieniędzmi właściciele platform *social lending* czy zjawisko pośredników w handlu elektronicznym, tzw. 代购 (*dàigòu*), którzy omijają cła.

Rozwiązaniem problemu mają być działania legislacyjne skupiające się na konkretnych problemach, na przykład na wyodrębnieniu świadczenia usług finansowych przez Internet z regulacji ustawy o handlu elektronicznym oraz na działaniach centralnych o dużym stopniu ogólności, polegających na formułowaniu postulatów oraz wyznaczaniu kierunków działania, jak czyni to wymieniony dokument określający ramy rozwoju ekonomii współdzielenia (关于促进平台经济规范健康发展的指导意见)⁴⁴.

Dokument wskazuje pięć obszarów działań, mianowicie:

1. Poprawa warunków administracyjnych prowadzenia działalności – usprawnienie rejestracji, standaryzacja procedur prowadzących do uzyskania odpowiednich pozwoleń.
2. Poprawa nadzoru nad rynkiem – wprowadzanie nowych metod nadzoru odpowiadających nowym formom prowadzenia działalności, ale również ustalanie zasad odpowiedzialności społecznej usługodawcy, czyli właściciela platformy.
3. Wsparcie sektorów usług świadczonych przez Internet – w szczególności mających korzystny wpływ na społeczeństwo, na przykład poprzez zwiększenie dostępu do medycyny, edukacji czy kultury.
4. Rozwój wymiany danych pomiędzy organami państwa a platformami, w tym przeniesienie części działań administracyjnych do sieci.
5. Ochrona konsumentów i pracowników świadczących usługi za pomocą platform – w szczególności poprzez opracowanie systemu reklamacji i skarg oraz dopuszczenie nowych elastycznych form zatrudnienia⁴⁵.

⁴⁴ Dokładne tłumaczenie tytułu dokumentu to; *Opinie dotyczące promowania prawidłowego rozwoju oraz standaryzacji ekonomii platform.*

⁴⁵ 国务院办公厅关于促进平台经济规范健康发展的指导意见, gov.cn (dostęp: 31.08.2019 r.).

Wnioski

Rząd

- ▶ Coraz częstsze są sytuacje, gdy lokalni przedstawiciele przemysłu zgłaszają się do Prezydenta USA, aby wyrazić opinię, że zaostrzenie konfliktu handlowego, a w szczególności nakładanie kolejnych ceł oraz zakazów importowych szkodzi przemysłowi amerykańskiemu. Tak było w przypadku Qualcomm oraz Apple. Prezydent Trump nie jest obojętny na te sugestie i zdarzają się sytuacje, w których przyjmuje łagodniejsze niż początkowo planował środki.

Przedsiębiorcy

- ▶ JD.com to spółka konkurent największej na rynku grupy z branży e-commerce, tj. Alibaby (platformy Tmall, Taobao czy Aliexpress). **Jest to ciekawa alternatywa dla polskich firm, które chcą wejść na rynek Państwa Środka drogą handlu elektronicznego. JD.com jest jedyną firmą, która posiada własne magazyny oraz świadczy usługi logistyczne, co od strony technicznej znacznie ułatwia wejście na ten rynek.**
- ▶ Rynek usług dla seniorów pozostaje niezwykle atrakcyjny i perspektywiczny. **Popyt na usługi na tym rynku znacznie przewyższa podaż. Przedsiębiorcy zagraniczni świadczący usługi medyczne na terenie ChRL podlegają ograniczeniom, lecz usługi komplementarne nie są tak silnie reglamentowane.**
- ▶ Udział w targach pozostaje w dalszym ciągu istotnym elementem nawiązywania współpracy gospodarczej. Szczególnie ważne są targi firmowane przez chiński rząd, takie jak World Robot Conference.

ROLNICTWO

Streszczenie

- ▶ Chiny nakładają wyższe cło na australijską wołowinę ze względu na przekroczenie limitu eksportowego.
- ▶ Luckin Coffee w sierpniu zanotowało stratę spowodowaną otwarciem dwa miesiące wcześniej ponad 600 nowych kawiarni.
- ▶ Rośnie obrót niektórymi produktami rolnymi (owoce, warzywa). Rosną również ceny mięsa, warzyw i owoców.
- ▶ Ze względu na ASF chińskie władze zmuszone były dokonać aktualizacji polityki rolnej i zmniejszenia prognoz zapotrzebowania na kukurydzę.
- ▶ W lipcu Chiny importowały osiem razy więcej soi z Brazylii niż z USA.
- ▶ Prowincja Syczuan znosi ograniczenia w hodowli trzody chlewnej.
- ▶ Rośnie konsumpcja piwa w ChRL.

Wydarzenia

1. Zgodnie z komunikatem chińskiego Głównego Urzędu Celnego (中华人民共和国海关总署) na importowane z Australii mięso wołowe nałożone zostaną stawki celne w wysokości 6%, a na tusze wołowe stawki między 10 a 12,5%; są to stawki niższe niż obowiązujące dla państw o klauzuli najwyższego uprzywilejowania. Powodem takiego posunięcia jest przekroczenie przez australijskich eksporterów limitów wymaganych dla obniżonych stawek celnych⁴⁶.
2. Luckin Coffee, chińska spółka mająca ambicję konkurować na rynku z amerykańskim Starbucksem, w sierpniu zanotowała stratę, co pociągnęło za sobą spadki jej akcji. Powodem spadków jest niższa od oczekiwanej stopa zwrotu, co zostało spowodowane kosztami związanymi z otwarciem ponad 600 nowych sklepów w czerwcu 2019 r. Liczba sklepów Luckin Coffee wynosi obecnie 2963, czyli o około 1000 mniej niż Starbucks. Do końca roku Luckin zamierza otworzyć jeszcze 4500 nowych punktów⁴⁷.

⁴⁶ Dominique Patton, *China to resume higher tariffs on Australian beef from August 17: customs*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

⁴⁷ Uday Sampath, Pei Li, *China's Luckin counts cost of Starbucks battle, looks to break even*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

3. Chińscy hodowcy trzody chlewnej, którzy utrzymali hodowlę pomimo ASF, mogą liczyć na nadzwyczajny wzrost dochodów w związku z rosnącym zapotrzebowaniem rynku na mięso wieprzowe⁴⁸. **Szerzej na ten temat w dziale „Tłó”.**
4. Według rządowego ośrodka monitorującego ceny płodów rolnych w lipcu 2019 r. cena przeciętnego koszyka warzyw wzrosła w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku o przeszło 6%. Tygodniowy obrót 28 rodzajami warzyw wzrósł o 9,7% w porównaniu z poprzednim miesiącem. Zaobserwowano spadki cen takich warzyw, jak bakłażan, zielona papryka, kapusta i kapusta chińska średnio o 6-7% w porównaniu do czerwca tego roku oraz wzrost cen ogórków i szpinaku średnio o 11-15%. Rynek owoców charakteryzował się niskimi cenami. Wielkość obrotu wzrosła o 8,2% w porównaniu z poprzednim miesiącem⁴⁹.
5. Według najnowszych prognoz Ministerstwa Rolnictwa zapotrzebowanie na kukurydzę będzie przez najbliższy rok niższe od przewidywanego o 2 mln ton i wyniesie 280 mln ton. Obniżenie prognoz jest spowodowane zmniejszeniem zapotrzebowania na pasze dla trzody chlewnej w związku z redukcją pogłowia świń na skutek ASF. Prognozy Ministerstwa Rolnictwa mają przełożenie na politykę rolną – zamiast upraw kukurydzy chińskie władze będą wspierać uprawę soi⁵⁰.
6. Władze prowincji Syczuan zamierzają znieść restrykcje dotyczące hodowli trzody chlewnej, aby zachęcić hodowców do zwiększenia pogłowia świń. Przed rozprzestrzenieniem się ASF, w 2017 r. liczebność pogłowia prosiąt w Syczuanie szacowana była na 65 mln sztuk, co stanowiło 10% krajowej produkcji i czyniło z prowincji największego dostawcę wieprzowiny na chiński rynek. Później stada w prowincji zostały przetrzebione. Obecnie władze chcą doprowadzić do zwiększenia hodowli trzody chlewnej do poziomu 40 mln sztuk. Zniesione mają być obostrzenia dotyczące minimalnego areału dla prowadzenia hodowli⁵¹.
7. Chińscy rolnicy borykają się z nowym szkodnikiem niszczącym ich uprawy. Podlegający obowiązkowemu zwalczaniu w Polsce owad o nazwie *Spodoptera frugiperda* (ang. *fall armyworm*) stanowi szczególnie duże zagrożenie dla upraw kukurydzy, warzyw psiankowatych, roślin ozdobnych oraz w dalszej kolejności wszystkich upraw zbożowych. W prowincji Yunnan na skutek ataku tego szkodnika plony zbóż są mniejsze o 5% od przewidywanych⁵².
8. Na początku sierpnia 2019 r. ceny soi brazylijskiej wzrosły do 400 USD za tonę. Zwiększenie chińskiego importu soi z Brazylii jest spowodowane głównie zmniejszeniem

⁴⁸ Dominique Patton, Gavin Maguire, *China pig farmer profits soar after disease wipes out third of herd, boosts prices*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.); 黄俊毅, 猪肉价格为何连续快速上涨, xinhuanet.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

⁴⁹ 任禹西, 批发市场鸡蛋、水果价格小幅下跌, xinhuanet.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

⁵⁰ Dominique Patton, *China cuts 2019/20 corn use forecast by 2 million tonnes due to African swine fever*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

⁵¹ Dominique Patton, *China's Sichuan province to remove restrictions on pig farming*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

⁵² Hallie Gu, Ryan Woo, *Crop invaders: China's small farmers struggle to defeat armyworm*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

- amerykańskiego eksportu tego surowca do Chin na skutek trwającego konfliktu celnego. Według danych Departamentu Stanu USA eksport soi do Chin spadł z poziomu 94 mln ton w latach 2017-2018 do 85 mln ton w latach 2018-2019. Niemniej jednak według najnowszych danych w lipcu nastąpił wzrost importu soi do Chin z USA⁵³.
9. W pierwszej połowie bieżącego roku zaobserwowano wzrost sprzedaży na chińskim rynku piwa. Firma Zhujiang Beer w powyższym okresie osiągnęła zysk netto w wysokości 212 mln RMB, co w stosunku rocznym stanowi wzrost o 36%. Także browar Tsingtao poinformował o zwiększeniu przychodów o 10% oraz o wzroście zysku netto o blisko 25%. Przewiduje się, że również grupa Carlsberg utrzymała tendencję wzrostową w pierwszej połowie 2019 r.⁵⁴
 10. Ministerstwo Handlu (中华人民共和国商务部) zapowiedziało, że w celu zapewnienia płynności dostaw na rynek mięsa w związku z rosnącym popytem zamierza zwiększyć import wieprzowiny oraz wypuścić na rynek mrożone mięso wołowe, wieprzowe i baranie z rezerw państwowych. W pierwszych siedmiu miesiącach tego roku import mięsa z zagranicy wzrósł już o 36%, a do końca roku przewiduje się jego podwojenie⁵⁵.
 11. Chińskie Ministerstwo Rolnictwa wskazuje na szereg samorządów rolniczych powstałych w prowincji Hebei jako na przykłady samoorganizacji drobnych producentów rolnych. Zrzeszające nawet powyżej miliona członków grupy mają za zadanie poprawę technologii stosowanej przez rolników oraz dostarczenie im wiedzy na temat nowoczesnych technik gospodarowania. Efekty podejmowanych działań są widoczne w zwiększających się rokrocznie plonach⁵⁶.

Tło

Wpływ ASF na ceny wieprzowiny

Według danych strony rządowej wielkość hodowli trzody chlewnej zmniejszyła się w Chinach o blisko jedną czwartą w porównaniu z początkiem 2018 r. Natomiast niektórzy eksperci uważają, że w rzeczywistości spadki mogą być o wiele większe. Zmniejszenie liczebności pogłowia prosiąt w związku z ASF spowodowało obserwowany od czerwca 2019 r. gwałtowny wzrost cen wieprzowiny.

Zgodnie z danymi Shanghai JC Intelligence w połowie sierpnia 2019 r. średnia cena mięsa wieprzowego wynosiła 24,6 RMB/kg, jest to najwyższa zanotowana cena od 2016 r. Według danych chińskiego Ministerstwa Rolnictwa było to 28,27 RMB/kg.

⁵³ Naveen Thukral, *Chinese soybean buyers shy away from Brazilian cargoes as prices jump: traders*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.); Hallie Gu, Muyu Xu, Kevin Yao, *China July soy imports from U.S. up three-fold as cargoes booked during truce arrive*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

⁵⁴ 林琳, 啤酒企业中报靓丽 业内质疑渠道压货造成“表面繁荣”, xinhuanet.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

⁵⁵ Stella Qiu, Dominique Patton, *China to expand pork imports, release meat from reserves to boost supplies*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

⁵⁶ 顾仲阳, 农民组成联合体闯市场订单生产 这样种地有赚头, xinhuanet.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

Z perspektywy konsumentów jest to zjawisko niepokojące, ponieważ miesiące letnie dotychczas charakteryzowały się mniejszym popytem na wieprzowinę, który zaczynał się zwiększać od września.

Południe Chin, szczególnie mocno dotknięte przez ASF, wyróżnia się jeszcze wyraźniejszymi skokami cen. W prowincjach Guangdong oraz Fujian cena wieprzowiny osiągnęła poziom 28 RMB/kg. Niemniej jednak wysokie ceny skupu nie zachęcają hodowców do wznowienia produkcji. Jest to spowodowane tym, że wielu z nich jest poważnie zadłużonych i nie posiada środków na odnowę pogłównia prosiąt. Ceny detaliczne wieprzowiny wzrosły o ponad 40% od pierwszej fali ASF w sierpniu 2018 r. Przewiduje się, że w drugiej połowie roku wzrosną one nawet o 70% w porównaniu do początku 2019 r.

Wnioski

Rząd

- ▶ Nałożenie ceł na australijską wołowinę spowodowane jest stale rosnącym popytem na nią, co spowodowało przekroczenie limitu eksportowego. Australijska wołowina cieszy się opinią produktu o najwyższej jakości, dlatego jej sprzedaż rośnie mimo ceny znacznie wyższej niż cena lokalnego mięsa. **Polska powinna brać przykład z Australii i budować markę produktów polskich.**

Przedsiębiorcy

- ▶ Zwalczanie szkodnika *Spodoptera frugiperda* będzie problematyczne z tego powodu, że ponad 90% upraw zbożowych zlokalizowanych jest w małych gospodarstwach (poniżej 1 ha). Dodatkowo problem może stanowić niski poziom wiedzy wśród rolników i trudności logistyczne. **Może się to przełożyć na wzrost cen produktów rolnych.**
- ▶ Luckin Coffee stanowi duże zagrożenie dla Starbucksa, który w przeszłości zdominował rynek kawowy w Chinach. **Chińskie przedsiębiorstwa wprowadzają innowacje w bardzo szybkim tempie, a zagraniczni gracze chcący utrzymać się na rynku muszą nadążyć za nimi.** Starbucks, mimo że wciąż jest największym graczem na rynku kawowym, to stale wprowadza innowacje, nie chcąc powtórzyć historii wielu zagranicznych korporacji, które ostatecznie przegrały z chińską konkurencją. Przykładem może być współpraca z gigantem technologicznym Alibaba.
- ▶ Rośnie konsumpcja piwa w Chinach. Chińczycy preferują piwo o łagodnym smaku i takie jest w większości piwo produkowane przez browary w Państwie Środka. Jednocześnie popularne stają się piwa kraftowe. Na rynku przeważają głównie marki krajowe. **Rynek ten jest perspektywiczny dla polskich producentów.**

TRANSPORT I INFRASTRUKTURA

Streszczenie

- ▶ Chiny zwiększają swój dostęp do antymonu wykorzystywanego w produkcji baterii do samochodów elektrycznych.
- ▶ Segway-Ninebot zaprezentował hulajnogę elektryczną, która sama potrafi wrócić do stacji ładowania.
- ▶ Tesla planuje podwyższenie cen swoich samochodów na rynku chińskim.
- ▶ Didi Chuxing stawia na autonomiczny i elektryczny *car-hailing*.
- ▶ Państwowa Komisja Rozwoju i Reform obniża wymogi kapitałowe dla inwestycji infrastrukturalnych.
- ▶ Władze niektórych miast wprowadzają standardy emisyjne dla samochodów szybciej niż wymaga tego rząd centralny.
- ▶ Rośnie sprzedaż samochodów elektrycznych.

Wydarzenia

1. Chińsko-tadżycka spółka *joint venture* zawiązana przez specjalizującą się w produkcji aluminium państwową tadżycką firmę Talco oraz chińską firmę Tibet Huayu Mining Co. zapowiedziała rozpoczęcie od września 2019 r. wydobywania antymonu – pierwiastka wykorzystywanego przy produkcji baterii. Przewiduje się, że kopalnie umiejscowione w zachodniej części Tadżykistanu pozwolą spółce osiągnąć wydobywanie na poziomie 10-procentowego udziału w światowym rynku antymonu. Obecnie Tibet Huayu Mining kontroluje 27% światowego wydobywania tego pierwiastka⁵⁷.
2. 16 sierpnia 2019 r. spółka Segway-Ninebot Group, mająca siedzibę w Pekinie, specjalizująca się w produkcji hulajnóg elektrycznych, zaprezentowała nowy model hulajnogi, która dzięki sterowaniu z „chmury” będzie w stanie sama wrócić do najbliższego punktu doładowania. Przewiduje się, że głównymi odbiorcami produktu będą Uber i Lyft. Segway-Ninebot Group to spółka powstała w 2015 r. z połączenia chińskiego Ninebot i amerykańskiego Segway. Stała się ona największym dostawcą hulajnóg, takich jak Bird czy Lime, dla firm działających w obszarze ekonomii współdzielenia, sprzedając w 2018 r. 1,6 mln hulajnóg elektrycznych⁵⁸.

⁵⁷ Olzhas Auyezov, *Chinese venture to start mining battery metal antimony in Tajikistan*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

⁵⁸ Yingzhi Yang, Brenda Goh, *China's Ninebot unveils scooters that drive themselves to charging stations*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

3. Didi Chuxing, chiński potentat na rynku usług przewozowych, zamierza w ciągu najbliższych miesięcy rozpocząć testowanie samochodów autonomicznych⁵⁹. **Szerzej na ten temat w dziale „Tło”.**
4. Chiński producent samochodów Chery Automobile oraz największy chiński dostawca sprzętu telekomunikacyjnego i rozwiązań telekomunikacyjnych spółka ZTE podpisały porozumienie o współpracy zagranicznej. Firmy mają współdziałać w takich obszarach, jak badania nad siecią samochodów stworzonych w oparciu o technologię 5G czy produkcja z wykorzystaniem sztucznej inteligencji⁶⁰.
5. 10 lipca 2019 r. China Automobile Industry Association zaprezentowało dane, z których wynika, że komercyjna sprzedaż samochodów elektrycznych w czerwcu tego roku wzrosła o 30% w stosunku do analogicznego okresu ubiegłego roku oraz o 67% w stosunku do maja 2019 r., osiągając liczbę 15 tys. sztuk. Dla porównania w całym 2018 r. sprzedano 62 701 samochodów elektrycznych⁶¹.
6. BAIC's Beiqi New Energy Company wybudowała centrum badawcze specjalizujące się w badaniach nad samochodami elektrycznymi. Spółka przeznaczą na badania i rozwój 5,3 mln RMB, czyli 10% swojego przychodu, co przewyższa średnie wydatki na badania i rozwój w branży. Wśród projektów realizowanych przez centrum badawcze wymienić można: inteligentną technologię kontroli temperatury, zintegrowaną technologię chłodzenia cieczą, napęd elektryczny trzeciej generacji, technologię ładowania bezprzewodowego, rozpoznawanie zamiaru hamowania i strategię funkcji sprzężenia zwrotnego⁶².
7. Przewiduje się, że Tesla w najbliższym czasie podniesie ceny swoich samochodów elektrycznych na chińskim rynku. Jest to spowodowane słabnięciem chińskiej waluty oraz złami. Obecnie wszystkie produkty Tesli na chińskim rynku są importowane, jednak w związku z budową fabryki w okolicach Szanghaju sytuacja ma ulec zmianie. Eksport Tesli do Chin w drugim kwartale 2019 r. wzrósł o 51%, do 95 200 sztuk, wliczając w to takie modele, jak 77,550 Model 3s, 17,650 Model S oraz X⁶³.
8. Chiny planują obniżenie wymaganego poziomu kapitału dla inwestycji infrastrukturalnych. Państwowa Komisja Rozwoju i Reform (中华人民共和国国家发展和改革委员会) w związku z obserwowanym spowolnieniem na rynku deweloperskim zamierza ułatwić firmom kontynuowanie projektów infrastrukturalnych⁶⁴.

⁵⁹ Josh Horwitz, Brenda Goh, *Didi Chuxing to launch self-driving pick up service in China, plans to expand abroad*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

⁶⁰ 刘牧平, 奇瑞汽车与中兴通讯签约战略合作 共创5G应用新时代, xinhuanet.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

⁶¹ 刘牧平, 销量“止跌”上扬, 新能源商用车发展迎来新拐点?, xinhuanet.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

⁶² 刘芳宇, 斥资近21亿元 北汽集团推进新能源汽车技术研发, xinhuanet.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

⁶³ Yilei Sun, Brenda Goh, *Tesla considers raising prices in China from September: sources*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

⁶⁴ Yawen Chen, Ben Blanchard, *China to lower capital requirement ratio for infrastructure projects: state planner*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

9. 13 sierpnia 2019 r. Państwowa Komisja Rozwoju i Reform przyjęła do realizacji projekt lotniska w Langzhong, w prowincji Syczuan. Przewidywany koszt przedsięwzięcia ma wynieść 1,1 mld RMB⁶⁵.
10. Lokalne władze w Pekinie zapowiedziały opracowanie planu zastąpienia dotychczasowych pojazdów służących dostarczaniu przesyłek, w tym gotowych dań i żywności, przez pojazdy elektryczne. Promocja nowych pojazdów elektrycznych ma być połączona z rozwojem infrastruktury drogowej przystosowanej do pojazdów tego typu⁶⁶.
11. 1 lipca 2019 r. chińskie aglomeracje – takie jak Pekin, Szanghaj, Kanton (Guangzhou) czy Shenzhen – zaimplementowały rozwiązania przewidziane w tzw. szóstej edycji standardów emisyjnych dla transportu. Niektóre miasta oraz regiony z wyprzedzeniem wprowadzają bardziej wyśrubowane normy co do szkodliwych emisji pojazdów mechanicznych. Wspomniana szósta edycja norm obowiązkowo ma w całości wejść w życie 1 lipca 2023 r.⁶⁷

Tło

Autonomiczny i elektryczny car-hailing w Chinach

Usługi przewozowe z wykorzystaniem inteligentnych samochodów świadczone przez Didi Chuxing w pierwszej kolejności mają być dostępne w Szanghaju, w dzielnicy Jiading; przewidziano również, że początkowo będą bezpłatne. Jednak ze względów bezpieczeństwa za kierownicą każdego takiego samochodu zasiądzie również kierowca. Firma uzyskała już odpowiednie pozwolenia od lokalnych władz na przeprowadzenie testów. Didi Chuxing planuje rozwinąć usługi przewozu inteligentnymi samochodami najpierw w Szanghaju, Pekinie i Kantonie, a następnie chce przystąpić do ekspansji zagranicznej. Dla porównania warto zaznaczyć, że podobne rozwiązania funkcjonują już w USA, gdzie firma Waymo w wybranych lokalizacjach świadczy już regularne usługi samochodami autonomicznymi.

Nie jest to jedyna aktywność chińskiego odpowiednika Ubera, który stawia na technologii przyszłości. BP zapowiedziało utworzenie wraz z Didi Chuxing spółki *joint venture* mającej na celu stworzenie infrastruktury doładowywania dla samochodów elektrycznych. Aplikacja Didi posiada ponad 550 mln użytkowników i dysponuje flotą 600 tys. samochodów elektrycznych. Chiński rynek samochodów elektrycznych stanowi połowę rynku światowego. Szacuje się, że do 2025 r. w Chinach będzie w użytkowaniu ponad 7 mln samochodów elektrycznych. BP planuje otwarcie 200 punktów doładowań do końca 2020 r.⁶⁸

⁶⁵ Lusha Zhang, Se Young Lee, *China approves \$156 million airport project in Sichuan province*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

⁶⁶ 刘牧平, 北京拟用新能源汽车替代快递、外卖所用车辆, xinhuanet.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

⁶⁷ 赵琼, 国六、补贴、氢燃料电池发展背景下 中重型车面临怎样的机遇?, xinhuanet.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

⁶⁸ Dmitry Zhdannikov, Shadia Nasralla, *BP forms Chinese venture to build electric-vehicle charging hubs*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

nioski

Rząd	▶ Charakterystycznym dążeniem Pekinu jest zmniejszenie zależności od importu surowców poprzez przejmowanie kolejnych szczebli łańcucha dostaw. Chińskie firmy dążą do przejmowania zagranicznych aktywów kopalni oraz innych złóż cennych pierwiastków. Obecnie dotyczy to antymonu, litu i innych surowców, które wykorzystywane są do produkcji baterii samochodowych.
Samorząd	▶ Aglomeracje miejskie w Chinach są zanieczyszczone na wielką skalę. Dotyczy to w szczególności powietrza. Głównym źródłem emisji zanieczyszczeń do atmosfery są samochody, których ogromna ilość powoduje korki, co jeszcze zwiększa zanieczyszczenie. Samorządy w odpowiedzi na te problemy wprowadzają rygorystyczne standardy emisji dla samochodów, a także programy zachęcające dostawców do zmiany samochodu na elektryczny. Drugi z wymienionych pomysłów wydaje się być ciekawym rozwiązaniem na rzecz zwiększenia udziału transportu niskoemisyjnego.
Przedsiębiorcy	▶ Chiny to nie tylko samochody elektryczne, ale również i hulajnogi, które podbiły świat. Pomimo że w samych Chinach nie są one tak popularne, na Zachodzie podbijają kolejne rynki. Obecnie praktycznie wszystkie dostępne na rynku firmy wypożyczające hulajnogi zaopatrują się w Chinach. Jednocześnie Chińczycy chcą wdrażać technologie autonomicznego prowadzenia zarówno hulajnóg, jak i samochodów.

ENERGETYKA I OCHRONA ŚRODOWISKA

Streszczenie

- ▶ Cena paliwa w Chinach utrzymuje się na bardzo niskim poziomie, tj. około 3 RMB/litr.
- ▶ W prowincji Shanxi wstrzymano wydobycie w 146 kopalniach w związku z koniecznością przeprowadzenia niezbędnych prac remontowych.
- ▶ Shenzhen Gas, miejski dystrybutor gazu, zapowiedział uruchomienie terminalu do importu LNG.
- ▶ Wszystkie chińskie lasy naturalne zostaną objęte specjalną ochroną.
- ▶ Chińskie koncerny paliwowe zwiększają nakłady inwestycyjne na infrastrukturę energetyczną o charakterze strategicznym.
- ▶ Chiny planują w znaczący sposób zwiększyć zdolności produkcyjne paraksylenu (PX).

Wydarzenia

1. Zgodnie z zaleceniami władz prowincji Shanxi, wydanymi po trwającej w pierwszej połowie bieżącego roku kontroli w ośrodkach górniczych, wstrzymano wydobycie w 146 kopalniach w związku z koniecznością przeprowadzenia niezbędnych prac remontowych. Wskazuje się jednak, że tylko w przypadku niewielkiej grupy kopalń można mówić o występowaniu poważnego zagrożenia dla bezpieczeństwa pracujących tam górników. W prowincji Shanxi znajduje się 4352 kopalnie węglowe⁶⁹.
2. W prowincji Hebei obserwowana jest obecnie rywalizacja między prywatnymi stacjami benzynowymi PetroChina, Sinopec oraz CNOOC. Najniższa cena benzyny bezołowiowej kształtuje się poniżej 3 RMB/litr. Jednocześnie zauważalna jest różnica między jakością oferowanego paliwa w Pekinie i prowincji Hebei, gdzie częstym dodatkiem paliwa jest mająca mniejszą wartość opałową spalania benzyna etanolowa. Cena paliw na rynku detalicznym jest regulowana zgodnie z wytycznymi Państwowej Komisji Rozwoju i Reform (中华人民共和国国家发展和改革委员会), obecnie jednak kształtuje się poniżej górnego limitu⁷⁰.
3. Szacuje się, że Chiny w latach 2019-2020 w znaczący sposób zwiększą zdolności produkcyjne paraksylenu (PX) – surowca wykorzystywanego do produkcji plastiku. Według raportów zespołów badawczych poziom zapowiadanego wzrostu produkcji wystarczy do wytworzenia 500 mln półlitrowych butelek plastikowych. Obecnie Chiny,

⁶⁹ 游苏杭, 山西: 146座煤矿被依法责令停产停建整顿, xinhuanet.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

⁷⁰ 李晨, 加油站大打价格战 业内人士: 不会持久, xinhuanet.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

- największy na świecie konsument PX, importują ponad 60% swojego zapotrzebowania na ten surowiec⁷¹.
4. Shenzhen Gas, miejski dystrybutor gazu, zapowiedział uruchomienie terminalu do importu skroplonego gazu ziemnego (LNG). Będzie to druga prywatna instalacja tego typu w Chinach po terminalu w Szanghaju, uruchomionym 2008 r. przez Shenergy Group⁷². **Szerzej na ten temat w dziale „Tłó”.**
 5. Według danych Państwowego Biura Statystycznego (国家统计局) w lipcu 2019 r. przeród ropy naftowej wzrósł o 4% w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku. Zdolność przepustowa rafinerii osiągnęła w lipcu 52,6 mln ton. Produkcja ropy naftowej w lipcu wyniosła 16,29 mln ton, co stanowi wzrost o 2,5% w stosunku do ubiegłego roku⁷³.
 6. Zgodnie z oficjalnym komunikatem Bangladeszu zawiązano spółkę *joint venture* pomiędzy China National Machinery Import and Export Corporation (CMC) a Bangladesh's North-West Power Generation Company (NWPGC) w celu budowy elektrowni wykorzystującej odnawialne źródła energii o łącznej mocy 500 MW. Realizacja projektu przewidziana jest do końca 2023 r. Projekt obejmuje budowę elektrowni wiatrowej o mocy 50 MW. Obecnie Bangladesz produkuje 25 MW energii słonecznej, a do 2021 r. 10% zapotrzebowania energetycznego tego kraju ma pochodzić ze źródeł odnawialnych⁷⁴.
 7. Chińskie koncerny paliwowe zwiększają nakłady inwestycyjne na infrastrukturę energetyczną o charakterze strategicznym. Prognozuje się, że wydatki na ten cel Sinopec oraz CNOOC wyniosą 517 mld RMB (72 mld USD), co stanowi wzrost prawie o jedną piątą w stosunku do 2018 r. Pomimo zwiększenia nakładów na wydobycie rodzimego gazu łupkowego przez PetroChina oraz Sinopec, udział chińskiego gazu łupkowego w całkowitej konsumpcji gazu w Chinach stanowi zaledwie 7%⁷⁵. **Szerzej na ten temat w dziale „Tłó”.**
 8. Zgodnie z zapowiedziami chińskich władz do końca 2020 r. wszystkie chińskie lasy naturalne zostaną objęte specjalną ochroną. Warto podkreślić, że w ramach polityki leśnej Chiny prowadzą intensywne zalesiania. W 2018 r. powierzchnia zalesionych gruntów wyniosła 7,074 mln ha, lasów 8,519 mln ha, a obszarów stepowych 6,66 mln ha⁷⁶.
 9. Zgodnie z zapowiedziami chińskich władz na poziomie prowincji ma zostać przeprowadzona kontrola projektów związanych z zieloną energią w celu uwrażliwienia

⁷¹ Chen Aizhu, Yuka Obayashi, *China's petrochemical expansion to overwhelm Japan, South Korea producers*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

⁷² Chen Aizhu, Jessica Jaganathan, *China's Shenzhen Gas to launch new LNG terminal with cargo from ENI*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.); Chen Aizhu, Tom Hogue, *Factbox: China's LNG import terminals and storage facilities*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

⁷³ Muyu Xu, Chen Aizhu, *China July crude throughput climbs on-year, but off record as glut weighs*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

⁷⁴ Serajul Quadir, *Chinese firm to build renewable power projects in Bangladesh: official*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

⁷⁵ Christopher Beddor, *Breakingviews - China's oil and gas titans heed the call to spend*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

⁷⁶ 人民网—人民日报, *把所有天然林保护起来 (礼赞70年)*, politics.people.com.cn (dostęp: 31.08.2019 r.).

lokalnych władz na priorytetowość zwiększenia mocy energetycznej pochodzącej ze źródeł odnawialnych⁷⁷. **Szerzej na ten temat w dziale „Tło”.**

Tło

Miks energetyczny Państwa Środka

Pomimo znaczących nakładów na energię odnawialną węgiel pozostaje głównym chińskim surowcem energetycznym. W pierwszej połowie 2019 r. chińskie instytucje finansowe zainwestowały ponad 1 mld USD w projekty związane z zieloną energią.

Według szanghajskiego dostawcy danych finansowych Wind w powyższym okresie przedsiębiorstwa energetyczne oparte na węglu lub metanie wyemitowały zielone obligacje o wartości 7,4 mld RMB (1,1 mld USD). Niemniej jednak według Climate Bonds Initiative (CBI), organizacji non-profit promującej globalne standardy zielonych obligacji, w ubiegłym roku ponad jedna czwarta zielonych obligacji wyemitowanych w Chinach nie spełniła międzynarodowych kryteriów.

Udział węgla w koszyku energetycznym Chin od 2012 r. spadł o niespełna 10 punktów procentowych, osiągając obecnie poziom 59%. Pomimo powyższego spadku Chiny wciąż inwestują w infrastrukturę energetyczną opartą na paliwach kopalnych, włącznie z budową nowych elektrowni węglowych, w związku z silnym zapotrzebowaniem na relatywnie tanią energię. W 2018 r. ponad 80% rządowego funduszu energii odnawialnej wykorzystano do finansowania paliw kopalnych, takich jak metan z pokładów węgla oraz gaz łupkowy⁷⁸.

Całkowita chińska produkcja energii ze źródeł odnawialnych osiągnęła na koniec 2018 r. 728 GW, co oznacza wzrost o 12% w porównaniu do 2017 r. oraz stanowi 38% całkowitej zainstalowanej mocy wytwórczej. Powyższe dane dotyczą energii słonecznej, wiatrowej oraz wytworzonej w elektrowniach wodnych i z biomasy⁷⁹.

Terminale LNG

Większość chińskich terminali LNG jest własnością dominujących państwowych spółek naftowych i gazowych, takich jak China National Offshore Oil Corp. i PetroChina. Inwestycja w Shenzhen przyczyni się do podwojenia obecnej liczby (2 mln) gospodarstw domowych podłączonych do sieci gazowej w regionie obsługiwanym przez Shenzhen Gas. Po kryzysie w dostawach gazu zimą 2017/2018 Pekin wezwał władze lokalne i miejskich dystrybutorów

⁷⁷ David Stanway, *China pushes regions to maximize renewable energy usage*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

⁷⁸ David Stanway, *China provides \$1 billion in 'green' finance to coal projects in first half of the year*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

⁷⁹ David Stanway, *China pushes regions to maximize renewable energy usage*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

gazu do budowy magazynów w ramach szeroko zakrojonej ogólnokrajowej kampanii mającej na celu zwiększenie wykorzystania gazu ziemnego w celu ograniczenia zanieczyszczenia spowodowanego spalaniem węgla. Chiny są trzecim co do wielkości konsumentem gazu ziemnego na świecie i drugim co do wielkości importerem LNG, po Japonii⁸⁰.

Wnioski

Rząd	▶ Pomimo ogromnych inwestycji w energetykę odnawialną oraz jądrową Chiny pozostają uzależnione od energii powstającej ze spalania węgla. Jednocześnie chcąc zmniejszać zanieczyszczenie powietrza, Pekin będzie zainteresowany technologiami czystego spalania węgla. To doskonałe pole do współpracy z Polską.
Przedsiębiorcy	▶ Zaledwie 1% stacji benzynowych w Chinach jest kontrolowany przez kapitał zagraniczny. Rynek ten jest silnie regulowany, łącznie z ustalaną centralnie cenę maksymalną za paliwa. Jednocześnie konkurencja ze strony państwowych gigantów petrochemicznych jest bardzo silna, a sam rynek nasycony. Nie jest to potencjalny obszar ekspansji przedsiębiorstw zagranicznych.▶ Znaczne uzależnienie Chin od węgla to dobra wiadomość dla polskiego przemysłu maszyn wykorzystywanych w kopalniach. Chiny stanowią w tym względzie perspektywiczny rynek. Przedsiębiorcy muszą jednak wziąć pod uwagę, że aby uczestniczyć w przetargach publicznych, będą musieli zawiązać joint venture z chińskim partnerem.

⁸⁰ Chen Aizhu, Jessica Jaganathan, *China's Shenzhen Gas to launch new LNG terminal with cargo from ENI*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.); Chen Aizhu, Tom Hogue, *Factbox: China's LNG import terminals and storage facilities*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

STOSUNKI MIĘDZYNARODOWE

Streszczenie

- ▶ Huawei inwestuje ponad 800 mln USD w Brazylii. To element strategii mający związek z infrastrukturą 5G.
- ▶ Premier RP rozmawia z Ericssonem w sprawie inwestycji w Polsce, w tym na temat budowy infrastruktury pod sieć 5G.
- ▶ Pekin krytykuje amerykański Kongres za próby ingerencji w sprawy Hongkongu, Tajwanu oraz Tybetu.
- ▶ Chiny wstrzymają zakup produktów rolnych z USA.
- ▶ Pekin ostrzega Indie przed sankcjami odwetowymi.
- ▶ Unia Europejska utrzymuje cła na chińskie rowery.
- ▶ Stany Zjednoczone coraz silniej naciskają na Pekin w sprawie Hongkongu. Prezydent USA deklaruje, że zapisy dotyczące tego regionu muszą znaleźć się w porozumieniu między obu krajami.

Wydarzenia

1. Huawei w ciągu najbliższych trzech lat planuje inwestycję w postaci budowy fabryki o wartości 800 mln USD w São Paulo. Chiński potentat technologiczny chce rozpocząć przygotowania do zwiększania produkcji przed przetargiem dotyczącym infrastruktury 5G w Brazylii, który ma się odbyć w marcu 2020 r.⁸¹
2. Premier RP Mateusz Morawiecki odbył spotkanie z wiceszefem Ericssona Arunem Bansalem. Szwedzki koncern planuje przenieść znaczną część produkcji do zakładu w Tczewie. Decyzja ta ma związek z wojną handlową pomiędzy Waszyngtonem a Pekinem, której elementem jest dopuszczenie chińskiego giganta technologicznego Huawei do udziału w rozwijaniu infrastruktury 5G w Europie⁸².
3. Ministerstwo Handlu ChRL (中华人民共和国商务部) poinformowało o rozmowach telefonicznych prowadzonych z urzędnikami USA. Informacje podano jednocześnie z opublikowaniem wypowiedzi przedstawiciela ds. handlowych USA o wstrzymaniu dodatkowych, 10-procentowych ceł na chińskie produkty. W ciągu dwóch tygodni ma dojść do rozmów wicepremiera Liu He (刘鹤) ze stroną amerykańską⁸³.

⁸¹ Gabriela Mello, *China's Huawei to invest \$800 million in new Brazil factory*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

⁸² Urszula Zielińska, *Premier leci do Szwecji po wielkie inwestycje 5G*, rp.pl (dostęp: 31.08.2019 r.).

⁸³ Meg Shen, *Se Young Lee, China's vice premier talks with U.S. trade officials: Commerce Ministry*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

4. Wang Chen (王晨), wiceprzewodniczący Stałego Komitetu Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych (全国人民代表大会常务委员会), spotkał się z trzema amerykańskimi senatorami. Tematem rozmów były stosunki bilateralne. Strona chińska dodatkowo krytycznie odniosła się do wypowiedzania się amerykańskiego Kongresu w sprawach Hongkongu, Tajwanu oraz Tybetu⁸⁴.
5. 13 sierpnia 2019 r. Prezydent USA Donald Trump poinformował o wstrzymaniu dodatkowych, 10-procentowych ceł na dobra konsumenckie. Powodem przełożenia terminu z 1 września na 15 grudnia jest zbliżający się sezon zakupów świątecznych. Informację tę pozytywnie odebrały rynki finansowe. Notowania spółek handlowych i technologicznych znacząco wzrosły⁸⁵.
6. Sierpniowe zakupy amerykańskich produktów rolnych przez chińskich importerów są zapewne ostatnimi, na jakie Pekin zezwoli podczas obecnie trwającego sporu handlowego. Nawet te zakupy stanowiły jedynie ułamek wcześniejszych zamówień. Obecnie jeszcze trzy statki z soją zostały przygotowane do eksportu do Państwa Środka⁸⁶. Chińskie Ministerstwo Handlu (中华人民共和国商务部) oświadczyło, że strona chińska wstrzymała import amerykańskich płodów rolnych oraz rozważa nałożenie ceł na te zakupione po 3 sierpnia 2019 r.⁸⁷
7. Według doniesień Agencji Reutera hinduski ambasador Vikram Misri został wezwany do chińskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych (中华人民共和国外交部). Podczas spotkania chińscy urzędnicy rzekomo ostrzegli, że Pekin może zastosować „sankcje odwetowe” wobec hinduskich firm prowadzących działalność w Chinach, jeśli Indie zablokują działalność Huawei z powodu nacisków ze strony Waszyngtonu⁸⁸.
8. Unia Europejska przedłużyła o kolejne pięć lat cła antydumpingowe na rowery importowane z Chin w obawie przed zalaniem nimi rynku. Obecnie stawka celna na rowery wynosi 48,5%. Warto przypomnieć, że w styczniu wprowadzono cła (do 79,3%) na rowery elektryczne⁸⁹.
9. Prezydent Donald Trump powiązał ewentualną umowę handlową z założeniem o humanitarnym rozwiązaniu konfliktów w Hongkongu, gdzie od wielu tygodni trwają protesty. Najpierw niezadowolone mieszkańców wywołała zmiana prawa pozwalająca na ekstradycję do Chin kontynentalnych. Choć ostatecznie zmiany te zawieszono, protesty jeszcze się nasiliły, ponieważ mieszkańcy miasta domagają się większych swobód demokratycznych⁹⁰.

⁸⁴ 吴嘉林, 王晨会见美国联邦众议员, people.com.cn (dostęp: 31.08.2019 r.).

⁸⁵ David Shepardson, David Lawder, *Trump delays tariffs on Chinese cellphones, laptops, toys; markets jump*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

⁸⁶ Karl Plume, *U.S. confirms light soy, wheat, pork sales to China before latest tariff threats*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

⁸⁷ Koh Gui Qing, *China halts purchase of U.S. farm products*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

⁸⁸ Sanjeev Miglani, Neha Dasgupta, *Exclusive: China warns India of 'reverse sanctions' if Huawei is blocked - sources*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

⁸⁹ Philip Blenkinsop, *EU extends tariffs on Chinese bicycles, fearing import flood*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

⁹⁰ David Brunnstrom, Jonathan Landay, *Trump ties China trade deal to 'humane' Hong Kong resolution after troop buildup worry*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

10. 29 sierpnia nowy kontyngent chińskiej Armii Ludowo-Wyzwoleńczej (中国人民解放军) dotarł do Hongkongu. Strona chińska informowała, że jest to rutynowa zmiana personelu, a obecność wojska jest w interesie Hongkongu. Według doniesień prasowych w okolicy byłej brytyjskiej kolonii stacjonuje od 8 do 10 tys. chińskich żołnierzy⁹¹.

Tło

Wizyta Prezydenta USA w Polsce

1 września 2019 r. ma dojść do wizyty Prezydenta USA Donalda Trumpa w Warszawie. Prezydent wraz z małżonką weźmie udział w obchodach 80. rocznicy wybuchu II wojny światowej. Według źródeł prasowych w trakcie wizyty ma zostać podpisana deklaracja dotycząca współpracy z chińskim koncernem Huawei w zakresie budowy infrastruktury dla sieci 5G w Polsce⁹². Jeśli do tego dojdzie, możliwe, że Polska znajdzie się w identycznej sytuacji jak obecnie Indie.

Wnioski

Rząd	▶ Huawei prowadzi własną dyplomację gospodarczą. Inwestuje w różnych krajach, pokazując, że współpraca z chińskim dostawcą jest korzystna. Inwestycja w wysokości 800 mln USD ma zachęcić rząd brazylijski do wyboru chińskiego giganta jako wykonawcy infrastruktury 5G. Można się spodziewać, że chińska firma przyjmie tę strategię również w innych krajach. Ten sam efekt chce uzyskać Premier RP udając się na spotkanie z Ericssonem. ▶ Publiczne deklaracje na temat działalności Huawei powodują natychmiastową reakcję ze strony Pekinu. Najczęściej przyjmuje ona formę zapowiedzi strony chińskiej ochłodzenia relacji albo mniejszej aktywności. Podobnie będzie, jeśli Polska poda do publicznej wiadomości decyzję o wykluczeniu Huawei z budowy infrastruktury sieci 5G jeszcze przed ogłoszeniem konkursu.
Przedsiębiorcy	▶ W dalszym ciągu brakuje sygnałów, aby konflikt handlowy pomiędzy USA a Chinami miał się wkrótce zakończyć. Oznacza to, że globalne rynki handlowe w dalszym ciągu będą cechować znaczne wahania. Co więcej, Polska niedługo może stać się stroną konfliktu, gdyż wskazuje się, że w trakcie wizyty Prezydenta USA Donalda Trumpa w Warszawie zostanie podpisana deklaracja dotycząca Chin.

⁹¹ Donny Kwok, Jessie Pang, *China says troops will defend Hong Kong's prosperity ahead of planned pro-democracy march*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

⁹² Katarzyna Witwicka, *Polska i USA podpiszą porozumienie w sprawie sieci 5G. To koniec Huawei?*, radiozet.pl (dostęp: 31.08.2019 r.).

SPORT, EDUKACJA, TURYSTYKA I KULTURA

Streszczenie

- ▶ Pekin intensyfikuje działania na rzecz wprowadzenia reformy systemu edukacji objętej obowiązkiem szkolnym.
- ▶ Chiny zwiększają kontrole obcokrajowców, w szczególności tych, którzy wykonują zawód nauczyciela.
- ▶ Drużyna NBA Golden State Warriors bije rekordy popularności w chińskich mediach społecznościowych.
- ▶ Pekin walczy z uzależnieniem młodzieży od smartfonów.
- ▶ Zwycięzcą w chińskiej lidze „League of Legends” została drużyna FPX.

Wydarzenia

1. Komitet Centralny Komunistycznej Partii Chin (中国共产党中央委员会) oraz Rada Państwa Chin (中华人民共和国国务院) wydały wytyczne dotyczące kontynuowania reformy edukacji oraz poprawy jakości edukacji objętej obowiązkiem szkolnym (关于深化教育教学改革全面提高义务教育质量的意见). Dokument wskazuje dwa instrumenty poprawy sytuacji systemu oświaty: wyeliminowanie przypadków nieprzestrzegania obowiązków przez nauczycieli, a po drugie zmniejszenie nadmiernych kar wobec uczniów. Zdaniem autorów dokumentu edukacja ma służyć ochronie uczniów oraz promowaniu zdrowego dorastania⁹³.
2. Ministerstwo Kultury i Turystyki (中华人民共和国文化和旅游部) dokonało niezapowiedzianych kontroli w hotelach. W wyniku inspekcji 11 hoteli straciło status pięcigwiazdkowych. Główną przyczyną degradacji były: problemy sanitarne, nieprzestrzeganie regulacji przeciwpożarowych oraz niedotrzymanie standardów bezpieczeństwa. Ośrodki mają rok na naprawienie stwierdzonych nieprawidłowości⁹⁴.
3. W ciągu ostatnich miesięcy nasiliły się kontrole zagranicznych nauczycieli. Obcokrajowcy są często poddawani badaniom na obecność narkotyków. Doszło także do deportacji osób, u których wykryto ślady zażywania narkotyków bądź którzy nie posiadali odpowiedniej wizy zezwalającej na legalną pracę w Państwie Środka. Z jednej strony państwo chce chronić dzieci przed nieodpowiedzialnymi nauczycielami,

⁹³ Xinhua, 教育部：教师惩戒权实施细则尽快出台 解决两方面问题, xinhuanet.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

⁹⁴ PeopleDaily, 文化和旅游部取消5家五星级饭店资格 11家限期整改, people.com.cn (dostęp: 31.08.2019 r.).

- z drugiej system edukacyjny ma być bardziej „patriotyczny”. Odnosi się to zarówno do kadry, jak i do używanych podręczników⁹⁵.
4. W Chinach obowiązują przepisy precyzujące wymogi wobec obcokrajowców pracujących jako nauczyciele. Dotyczą one niekaralności, posiadania tytułu licencjata i co najmniej dwóch lat doświadczenia w nauczaniu. W przypadku nauczania języków obcych niezbędne są dodatkowo odpowiednie certyfikaty. Spośród 400 tys. zagranicznych nauczycieli tylko jedna trzecia pracuje legalnie w zawodzie⁹⁶.
 5. W ostatnich miesiącach chińscy celebryci rozwiązują swoje umowy ze znanymi zagranicznymi markami. Firmy Coach, Givenchy, Versace, Calvin Klein oraz producent kosmetyków Fresh naraziły się na falę krytyki, ponieważ na ich stronach internetowych można było przeczytać, że Hongkong i Tajwan to oddzielne państwa. Większość z nich przeprosiła za to⁹⁷.
 6. Chińscy producenci gier komputerowych, tacy jak Tencent czy NetEase, w swoich najnowszych produktach kładą silny nacisk na wartości socjalistyczne oraz patriotyczne ze względu na ściślejszą kontrolę i cenzurę Komunistycznej Partii Chin. Tencent pracuje nad nową grą, w której gracze wcielą się w organy administracyjne budujące miasto, w którym trzeba dbać o eliminację ubóstwa czy zmniejszanie podatków. Oba zagadnienia są obecnie bardzo mocno akcentowane w polityce wewnętrznej państwa⁹⁸.
 7. Narodowa Rada Zdrowia (国家卫健委) wydała komunikat o szkodliwym działaniu urządzeń elektronicznych na zdrowie dzieci. Dzieci poniżej 6. roku życia nie powinny korzystać z smartfonów ani komputerów. Ich ewentualne wykorzystywanie do celów nieedukacyjnych należy ograniczyć do 15 minut jednorazowo i maksymalnie do godziny dziennie⁹⁹. **Szerzej na ten temat w dziale „Tło”.**
 8. 23 sierpnia br. w Hohhot (呼和浩特) odbył się 11. Międzynarodowy Festiwal Sztuki Ludowej (中国国际民间艺术节). Do Chin przybyło ponad 600 artystów z 13 krajów. Tematem przewodnim wystąpień była wymiana kulturowa oraz promowanie Inicjatywy „Pasa i Szlaku”¹⁰⁰.
 9. Drużyna NBA Golden State Warriors jest najpopularniejszą drużyną w Chinach. W ubiegłym roku wyprzedzili oni Houston Rockets, Los Angeles Lakers, Toronto Raptors oraz Boston Celtics. Drużyna na platformach Weibo, Douyin and Toutiao odnotowała 47 mln obserwujących. Głównym powodem tego sukcesu są mecze rozgrywane w Chinach oraz aktywność drużyny i graczy w lokalnych mediach społecznościowych¹⁰¹.

⁹⁵ Cate Cadell, *Class dismissed: Surge in arrests of foreign teachers in China*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

⁹⁶ Workers Daily, 选外教, 你得看看这些规定, xinhuanet.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

⁹⁷ Pei Li, Brenda Goh, *Coach, Givenchy in hot water over China T-shirt row*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

⁹⁸ Pei Li, Brenda Goh, *'Homeland Dream': Chinese gaming giants unveil titles that play up patriotic values*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

⁹⁹ Beijing Youth Daily, 6岁以下儿童注意 长期使用电子产品面临六大伤害, xinhuanet.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

¹⁰⁰ Peoples Daily, 第十一届中国国际民间艺术节开幕, people.com.cn com (dostęp: 31.08.2019 r.).

¹⁰¹ Hardik Vyas, *Warriors top online influence charts in China: report*, reuters.com (dostęp: 31.08.2019 r.).

10. W sierpniu zakończył się regularny sezon rozgrywek e-sportowych popularnej w Chinach gry „League of Legends”. Drużyna FPX zwyciężyła w tym sezonie, pokonując po drodze bez trudu wszystkich przeciwników. Łączna pula nagród w turnieju to 2,35 mln RMB. Właścicielem ligi jest gigant technologiczny Tencent¹⁰².

Tło

Poradnik dotyczący korzystania ze smartfonów przez dzieci

Poradnik wydany przez Narodową Radę Zdrowia (国家卫健委) wymienia sześć szkodliwych działań smartfonów:

1. Negatywnie wpływa na rozwój mózgu, ponieważ przyczynia się do problemów z brakiem koncentracji.
2. Reklamy, choć nieszkodliwe dla dorosłych, wywierają negatywny wpływ na rozwój dzieci.
3. Notoryczne używanie urządzeń elektronicznych i brak ruchu prowadzi do otyłości.
4. Uzależnienie się od gier oraz innych aplikacji może przyczynić się do problemów ze snem.
5. Uzależnienie prowadzi do zaniedbania innych obowiązków przez młode osoby.
6. Nadmierne używanie urządzeń może prowadzić do depresji i innych schorzeń psychicznych.

Aby uniknąć komplikacji zdrowotnych, dzieci powinny chodzić spać pomiędzy 21. a 23., zażywać więcej ruchu, spędzać czas z rodziną. W sypialniach dzieci nie powinno być urządzeń elektronicznych.

Wnioski

Rząd	▶ Wzmocnione kontrole obcokrajowców wskazują na położenie nacisku na patriotyczne nastawienie i uznanie sektora edukacyjnego za jeden ze strategicznych instrumentów oddziaływania na przyszłe pokolenia. Może się to wiązać z faktem, że najpopularniejszym językiem obcym nauczanym w Chinach jest język angielski. W cenie są więc zwłaszcza osoby posługujące się angielskim jako językiem ojczystym, a te przecież w większości są obywatelami kraju, z którym Chiny toczą konflikt handlowy.
Przedsiębiorcy	▶ Rynek e-sportów to ogromny potencjał. Chińczycy uwielbiają grać na smartfonach, ale również oglądać rozgrywki zawodowe graczy gier komputerowych. Szczególną popularnością cieszy gra „League of Legends”, co prawdopodobnie związane jest licznymi sukcesami chińskiej drużyny na arenie międzynarodowej, czy z tym, że w 2011 r. grupa Tencent kupiła twórcę tej gry – spółkę Riot Games. Jest to również niestety rynek przeregulowany. Na akceptację gry i pozwolenie na jej sprzedaż w Chinach można czekać miesiącami.

¹⁰² Tencent League of Legends Pro League (LPL), lol.tga.plu.cn (dostęp: 31.08.2019 r.).

POLSKIE CENTRUM STUDIÓW NAD PRAWEM I GOSPODARKĄ CHIN
WYDZIAŁ PRAWA I ADMINISTRACJI UNIWERSYTETU WARSZAWSKIEGO

Krakowskie Przedmieście 26/28, 00-927 Warszawa
china.law@wpia.uw.edu.pl

Piotr Grzebyk

Kierownik Centrum

+48 506 019 551, p.grzebyk@wpia.uw.edu.pl

Maximilian Piekut

Zastępca Kierownika

+48 575 777 688, m.piekut@wpia.uw.edu.pl